A NEW BALANCE FOR THE ENERGY SECTOR

NO LONGER A PUPPET IN THE HANDS OF TECHNOLOGY, PUBLIC INTERESTS AND MARKET

De besluitvorming binnen de Europese Unie tot volledige liberalisering van de elektriciteitsmarkt was vooral gedreven door economische verwachtingen. Steeds duidelijker wordt dat milieu en voorzieningszekerheid minstens zo belangrijk zijn. Voor een integraal lange termijn energie- en milieubeleid dient de politiek duidelijke doelstellingen te definiëren voor de gewenste balans tussen milieu, economie en voorzieningszekerheid. Dat natuurlijk binnen de technische mogelijkheden van het systeem. Hiervoor is inzicht noodzakelijk in de diverse waardeketens van de elektriciteit en warmte/koudevoorziening, inclusief de onderlinge samenhang en de besparingsmogelijkheden bij de afnemers. De waardeketens zijn technisch, energetisch, economisch en politiek. Toepassing hiervan in combinatie met een echt Europees level playing field zal zeker Nederland maar ook de EU een sterke positie geven in een innovatieve en steeds duurzamere energievoorziening. Dit vraagt om een verschuiving naar maximale stimulering van innovatie binnen integraal ketenmanagement.

tencvaneck@planet.nl

Teus van Eck

CARTOONS SAMENVATTING

MARKT VS PUBLIEK BELANG

RED DE PLANEET

Doelstelling: Alles draait om de gewenste balans tussen milieu, economie en voorzieningszekerheid binnen de technische mogelijkheden.

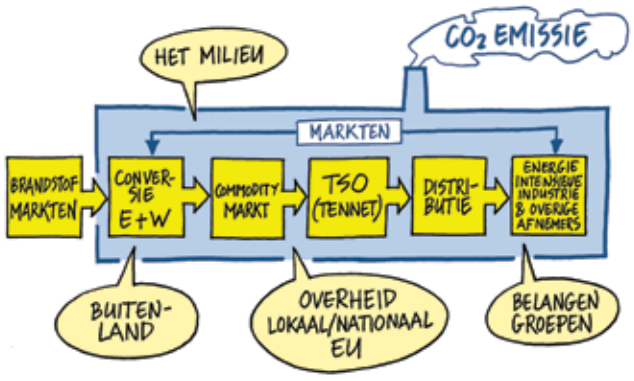

Uitwerking: Beslissingen/doelstellingen bij energiebeleid moeten worden gebaseerd op de mogelijkheden van of de consequenties voor de gehele keten brandstofvoorziening-conversie-transport-distributieafnemer, inclusief de invloeden van de energetische/economische/politieke waardeketen.

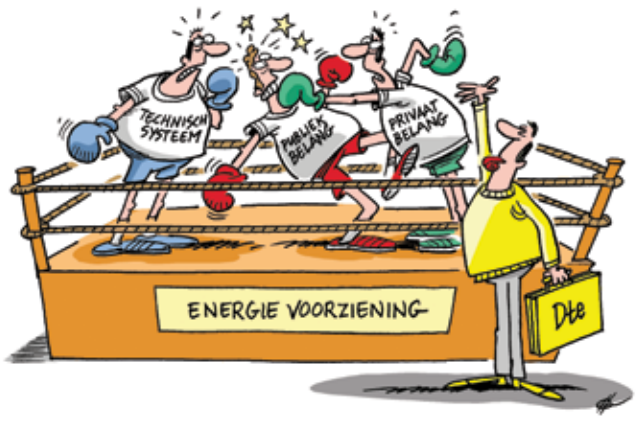

HOE WERKT DIT?

Spanningsveld tussen private en publieke belangen: De tegenstelling tussen private en publieke belangen wordt onderschat evenals de mogelijkheden van de markt. Definieer de publieke belangen, zorg voor acceptatie en borg ze in een bedrijfsmatige aanpak die publiek of deels privaat kan zijn. Privaat is niet altijd efficiënter; belangrijker zijn duidelijke doelstellingen waarop betrokken partijen en mensen die trots zijn op een efficiënte energievoorziening worden afgerekend. Het is bijvoorbeeld niet óf internationaal grootschalig óf distributed generation óf besparing, maar het is voorlopig en/en/en.

IS DIT CONCURRENTIE EN WAAR BLIJFT DE WARMTE?

Marktstructuur: De huidige marktstructuur leidt tot een internationale nivellering van prijzen naar het duurste niet-gesubsidieerde alternatief inclusief 'prijsopdrijving' door het ontbreken van een level playing field. Daardoor rijzen met name de winsten met bestaande kolen en kerncentrales bij hoge gasprijzen de pan uit.

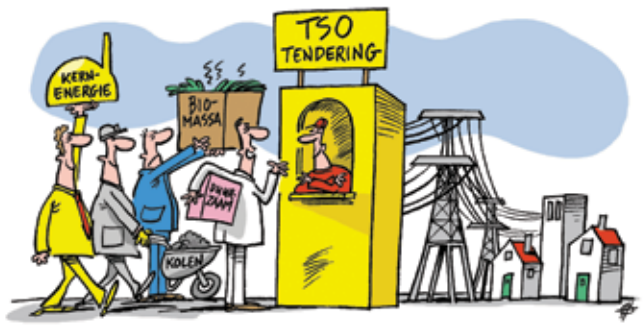

LOKAAL OF INTERNATIONAAL?
(OPLOSSINGEN OP MAAT)

Markttoegang: De nadelige effecten van de marktstructuur met bijbehorende dispatch per partij vragen om een centrale contractering en dispatch per regio die niet per se landgebonden hoeft te zijn. Deze systematiek kan ook worden toegepast voor demonstratieprojecten en projecten die gerichte (tijdelijke) ondersteuning krijgen. Iedere partij met goede initiatieven moet toegang tot het systeem hebben.

WE GAAN VOOR CREATIVITEIT EN VERDUURZAMING

Markttoezicht en kwaliteit: Geef de toezichthouder de verantwoordelijkheid om te bewaken of het over de gehele keten slim wordt aangepakt ten aanzien van techniek, milieu en voorzieningszekerheid (total system management).

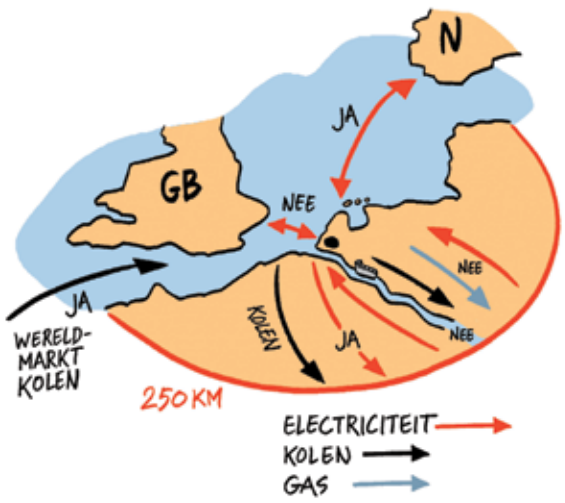

EU level playing field: Nederland heeft belang bij een echt Europees level playing field en wordt dan waarschijnlijk potentieel exporteur. Transport van elektriciteit over grote afstanden is economisch en uitgaande van milieu alleen zinvol vanuit regio's waar een overschot aan duurzame elektriciteit is of tussen gebieden met een sterk afwijkend vraag/aanbodpatroon. Wees daarom zeer kritisch met uitbreiding van interconnectors en geef prioriteit aan geïntegreerde lokale elektriciteit/warmte/koude-oplossingen. De NorNed-kabel biedt mogelijkheden voor Nederland en Noorwegen, maar deze worden in de actuele marktstructuur sterk gereduceerd.

CONSEQUENTIES VAN HET ONTBREKEN VAN EEN EUROPEES LEVEL PLAYING FIELD

CO_2-emissiehandel: De intentie voor de CO_2-emissiehandel is prima. De huidige uitvoering schiet echter haar doel voorbij, geeft geen level playing field, is veel te ingewikkeld en een financieel doel op zich geworden. Ga terug naar de basis en voer daar een brandstofheffing in.

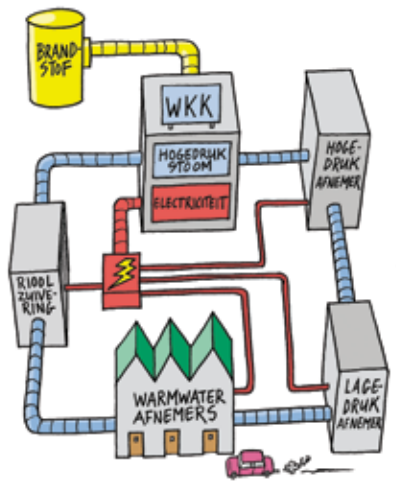

DE OPTIMALE EXERGIE KETEN

Elektriciteit en/of warmte: Het accent voor de energievoorziening ligt veel te sterk op elektriciteit. De actuele marktstructuur ervaart de exergetische benadering (het koppelen van processen van elektriciteitsproductie, industriële processen met stoom en vraag naar warmte van diverse temperatuurniveaus met elkaar) als beperking in flexibiliteit en verhoging van risico's. Dit is alleen te doorbreken met een overheidsbeleid gericht op benutting van restwarmte, contractering conform de uitgewerkte voorstellen, intermediators voor het koppelen van vraag en aanbod en een ruimtelijk ordeningsbeleid gericht op het bij elkaar brengen van vraag en aanbod.

Kosten/milieuprestaties/innovatie: Er wordt veel te zwart-wit gedacht over de werkelijke kosten, milieuprestaties en innovatiemogelijkheden van alternatieven voor de productie van warmte, elektriciteit en koude- en besparingsopties. Daarom moeten programma's worden opgezet voor het objectief vergelijken van alle opties met hun effecten voor de gehele keten, gebaseerd op parktijkcases. Een voorbeeld voor opties in de bebouwde omgeving met warmte- en koudebehoefte: HR-ketel, mini/micro-warmte kracht koppeling, warmtepompen, stadsverwarming, elektrische verwarming. De aanbieders hebben over het algemeen uitsluitend oog voor de (vermeende) voordelen van de eigen optie en de zwakke punten van de concurrentie. De kennis om deze overwegingen te maken lijkt maar beperkt aanwezig.

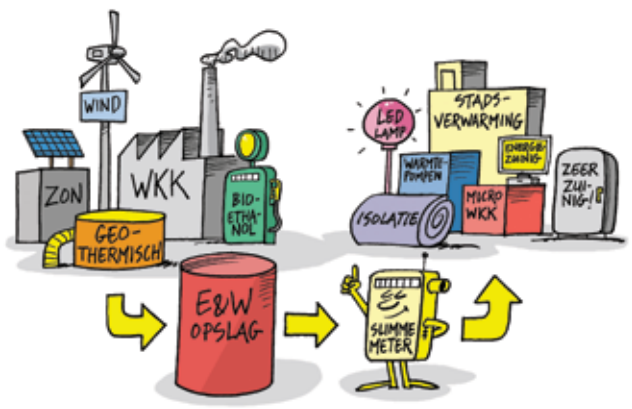

DE MOGELIJKHEDEN ZIJN EINDELOOS

'Slimme' meters: De 'slimme' meters hebben alleen maximaal effect in een systeem met regionale centrale aansturing, maximale benutting van de technologische mogelijkheden van besparing, vraagsturing, ontkoppelen van vraag/aanbod en dataverkeer. Stel de invoering van bewezen technologische mogelijkheden verplicht.

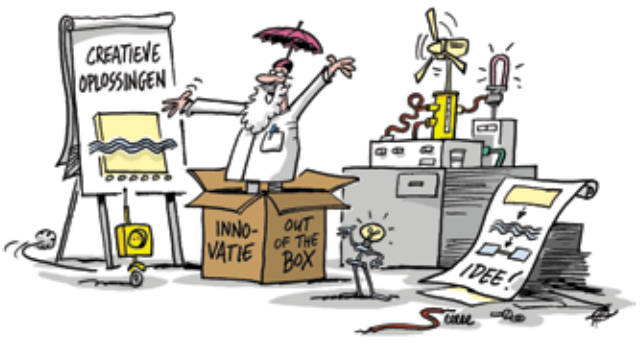

CREATIVITEIT IN PLAATS VAN DOEMDENKEN!

Stelling: **Heb niet de illusie dat Nederland en waarschijnlijk ook niet de EU in staat is om klimaatveranderingen te voorkomen. Wij hebben echter wel de plicht om onze innovatieve kracht maximaal te benutten voor het bijdragen aan een duurzame en verdraagzame maatschappij die in staat is om mogelijke rampen creatief te overleven zonder terug te gaan naar een comfortloze wereld. Een dergelijke nieuwe industriële revolutie zal economisch positief uitpakken en een aanzet voor een wereldwijde omslag in denken en handelen geven.**